

Sergi : Bozlu Art Project
Başlık : Bozlu Art Project, Balkan Naci İslimyeli, Arka Yüz
Konuşmacı : Prof. Dr. Balkan Naci İSLİMYELİ, Serfiraz ERGUN
Video Adresi : <https://youtu.be/UiqE66TvHus>
Yayın Tarihi : 25 Şubat 2014

BOZLU ART PROJECT

Serfiraz Ergun: İstanbul'da açılan son galerilerden biri de Nişantaşı, Teşvikiye Caddesi'ndeki "Bozlu Art Project". İlk sergisi, Balkan Naci İslimyeli'nin "Arka Yüz" ismini verdiği işleri. Yepyeni bir galerinin, Bozlu Art Project'in açılışı seksenli yıllardan beri yüzler üzerinden insanları anlatan bir sanatçıyla, Balkan Naci İslimyeli ile oldu. Zaten serginin başlığı da "Arka Yüz". Sanatçı bize ait sandığımız alanlar ağır ağır ele geçiriliyor ve kimliğimizin en okunabilir sayfası sayılan yüzümüzde bu ele geçirme saldırılarını "en açık yanımız" diyor. Yeniden kurgulanan insan yüzleri, galerinin duvarlarını kaplıyor.

Balkan Naci İslimyeli: Bu serginin kaynağı olarak New York'ta açtığım "Deli Gömlekler" ini söyleyebilirim. Vurgu olarak aynı tema sürüyor yani birtakım auralarla bedenler, zaman katlarının birbiri üzerine binmesi ve en önemlisi de portre. Ben kendimi her zaman portre ressamı gibi hissettim.

Serfiraz Ergun: Çok eski resimlerinde bile portreler her zaman vardı.

Balkan Naci İslimyeli: Aynen, vardı. Mesela o pentimentolar döneminde, burada gördüğünüz o katlı anlatımlar da vardı. Zaman katları hani o pentimento kavramını biliyorsun, resmin bozulması üzerine sanatçı bir kat çekiyor, yeniden resmi yapıyor. Zamanla o katlar şeffaflaşır bir bindirme efekti yaratıyor.

Serfiraz Ergun: Evet. Duvarlarda da var.

Balkan Naci İslimyeli: Aynen. Mesela dökülmüş bir hayalen doldurur bir zaman katı, katmanları efekti elde edersiniz. Bütün bunlar bana çok biçimsel olarak da öz olarak da insan hikayesini zamanlar içinde aynı olduğunu, insan yüzünün aynı olduğunu, duyguların aynı olduğunu fakat günümüzde daha katmanlı, daha okunaksız hale getirildiğini zaman içinde görüyoruz. Eski yüzlerin safiyetiyle, antik yüzlerin, bugünkü yüzlerin karamsar, tutuklu, şaşkın, yeniden çizilmiş, sistem tarafından yenilenmiş hatta karikatürize edilmiş yüzlerini karşılaştırdım bu sergide.

Serfiraz Ergun: 1980'li yılların başında İtalyan Hükümeti'nin davetlisi olarak Floransa'ya ve 1990'lı yıllarda da Fulbright bursuyla New York'a giden sanatçının yapıtları elbette yaşadıklarının ve ürettiklerinin etkisiyle birbirlerini tamamlıyor. Bu sergide de göndermede bulunduğu suçlular ve tutuklular, İtalya döneminin izlerini taşıyor.

Balkan Naci İslimyeli: Bir sinematek klübü vardı Floransa'da Via de bella sokağında biz gece yarısı oradan çıktığımız zaman, yer altı dünyası podyuma çıkardı o sokakta.

Serfiraz Ergun: Allah Allah.

Balkan Naci İslimyeli: Travestiler, fahişeler, araçlar alacakaranlıkta gördüğüm yüzlerden biliyorsun biz karakalemde bir seri çıkarmıştık; “Gece Yüzleri” ve numaralamıştım, polis kayıt numaralarıyla. O serinin bir devamı gibi okunabilir bu. Aslında hepimiz tutukluyuz. Bahçelerimiz geniş, alanlarımız geniş kendimizi özgür zannediyoruz ama işimizle, eşimizle, ülkemizle, dünyanın bugünkü haliyle tutukluyuz ve çaresiziz. Bir şey yapmaya çalışıyoruz, kimisi içeride, kimisi dışarıda pek fark etmiyor. Alanı daha geniş ülkeler kendini daha özgür zannediyor ama bugün çağdaş insan Eco’nun dediği gibi Umberto Eco’nun, “bir çağdaş cemaat”, orta çağdan pek farkımız yok. Onun için o safiyeti bugünün tutuklu yüzleriyle bir araya getirdim. Bir de onların önden ve yandan duruşları vardır, polis arşivlerinin, onları taradım onları da bindirdim. Bir yüzün katmanlarıyla.

Serfiraz Ergun: Cidden polis arşivlerine mi müracaat ettiniz?

Balkan Naci İslimyeli: Hayır. Polis arşivlerinin dokümanlarını, görsel dokümanlarını taradım. Adli tıplardan birtakım belgeler taradım. Bütün bunları bilgisayar ortamına değiştirip yeniledim ve onları üst üste getirdim.

Serfiraz Ergun: Sizin yüzlerinizi de mi görüyoruz, yanlış mı görüyorum bazılarını?

Balkan Naci İslimyeli: E var tabii. Ben suç ortağı olarak bütün resimlere giriyorum yani.

Serfiraz Ergun: Sergide, sanatçı sadece polis arşivlerinden kullandığı suçluların ve tutukluların değil aynı zamanda Hitlerin genetikçilerine çizdirdiği Aryan ırkının erkek portrelerini de üst üste bindirerek deforme ediyor ve kimliklerini belirsizleştiriyor, anonimleştiriyor.

Balkan Naci İslimyeli: İtalya yıllarında çok kitap karıştırıyorum tabii biliyorsun, ben kitap kurduyum. Hitler üzerine dokümanter bir kitap buldum. Orada Hitlerin döneminin bilim adamlarına çizdirdiği ırk portreleri var ve bu ülkenin her yanına dağıtılmış ki, ihbar ederken başkalarını; kafataslarına baksınlar, o portrelerden ayırt edebilsinler diye. Bu bana çok trajik.

Serfiraz Ergun: Acıklı.

Balkan Naci İslimyeli: Acıklı geldi. O portreleri, o posterleri temel olarak kullanıp, onların her birinin altına kendi yüzümü yerleştirdim. Yani bütün bu ırklar, insan ve o insanların temsilcisi sanat, sanatçı o da benim diye yaptım onlarla. Bu serginin en sevdiğim işlerinden biridir.

Serfiraz Ergun: Sergide Hristiyan ikonlarından ve Mısır Fayyum portrelerinden de izlere rastlıyoruz.

Balkan Naci İslimyeli: Hristiyanlıkta da vardır. Mesela bir fahişe Azize’dir. En bildiğimiz isimlerden biri, değil mi?

Serfiraz Ergun: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Kutsallıkla suç arasında bir bağlantı var. Jan Jöne’nin romanlarını okuduğunuz zaman ezilmiş kesimini bir Aziz gibi gösterir, yükselmiş figürler olarak gösterir çünkü onlar her türlü çileyi yaşarken çekmiş insanlardır ve yükselmeyi hak ederler.

Serfiraz Ergun: Öteki dünyada çile çekmeye gerek kalmıyor.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet yani bu tema bana çok ilginç geliyor ve onları kullanıyorum resimlerimde. En suçlu portreleri bir Aziz gibi gösteriyorum ama “Deli Gömlekleri”nde Bizans ve Osmanlı ayırımını vurgulayan auralar olarak koydum o klozet kapaklarını hatırlarsanız onları.

Serfiraz Ergun: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Burada bildiğimiz aziz çemberleri olarak, aziz o auralar olarak kullanıyorum ama içindeki figürleri yine ters yüz edip onları bir Hristiyan ikonundan çok güncel, suçlanmış, ötekileştirilmiş tipler olarak kullanıyorum.

Serfiraz Ergun: Mısır dönemindeki, böyle mumya resimlerine falan da göndermeler yok mu?

Balkan Naci İslimyeli: Var. Fayyum portreleri beni çok ilgilendiriyor. Onlar hem yapılaş nedenleri hem de sonuçları açısından harikulade, modern portreler. Yani inanılmaz derinlikte pörtlerler.

Serfiraz Ergun: Evet. Louvre müzesinde şu anda yeni açılan İslam eserleri bölümünde, böyle bir sergi var, biliyor musunuz? Çok güzel bir sergi.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, ben de gördüm. Ben de gördüm, harikulade bir şeydir o. Yani bu Fayyum portreleri insanları çok genç ve güzel dönemlerinde lahitlerinin üzerine konulmak üzere resamlara çizdirdikleri portreler ve o tasvirler, öldükten sonra yaşayan kişi lahedinin üzerine en seçkin bölümüne, büyük süslemelerle yerleştiriliyor. Bu bana çok anlamlı geliyor. Yani hayatının en güzel, en yaşamsal döneminde ölüme hazırlanma fikrini düşünmek, terk etme gününü düşünmek bilgeliği bana çok ayrıcalıklı, çok özel geliyor.

Serfiraz Ergun: Balkan Naci İslimyeli, ölümün gerçek yaşam ile bağlantısını hem daha önceki işlerinde hem de “Arka Yüz” sergisinde beyaz kefenlerle ve resmin çerçevesine yerleştirdiği okunamaz ama kaligrafik şiirleriyle belirtiyor.

***** Video burada sona eriyor. *****